

Handläggare
Gunilla Olofsson
Telefon: 08 - 508 25 605**Till**
Socialnämnden
2016-08-23

Placering av ensamkommande barn i andra kommuner

Svar på skrivelse från M, L, C och KD

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Peter Svensson
tf förvaltningschef

Marta Nannskog
tf avdelningschef

Sammanfattning

I skrivelsen ”Placering av ensamkommande barn i andra kommuner” från Andréa Ström m.fl. (M), Isabel Smedberg Palmqvist m.fl.(L), Stina Bengtsson (C) och Sophia Modigh (KD) till socialnämnden begär författarna svar på frågor om stadsdelsnämnderna vet var de har placerat alla ensamkommande barn som mottogs under 2015 och om kommuner kan överlåta ansvaret för utomkommunalt placerade barn på mottagande kommun, och samtidigt ta över ansvaret för de barn den kommunen placerat i Stockholm? Förvaltningens bedömning är att stadsdelsnämnderna har kunskap om var de har placerat barnen. Frågan om när det är lämpligt att flytta över ett placeringsärende till en annan kommun kan i vissa fall vara komplicerad att ta ställning till då många olika faktorer spelar in. Utgångspunkten är att det alltid måste ske en individuell bedömning utifrån kriterierna i 2 a kap. 10 § andra stycket Socialtjänstlagen. I slutet av juni 2016 inkom promemorian ”Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn” (Ds 2016:21) för yttrande till Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till 12 augusti 2016 och handläggningen sköts av Stadsledningskontoret.

Bakgrund

Skrivelsen ”Placering av ensamkommande barn i andra kommuner” från Andréa Ström m.fl. (M), Isabel Smedberg Palmqvist m.fl. (L), Stina Bengtsson (C) och Sophia Modigh (KD) har inkommit till socialnämnden för yttrande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 17 augusti. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 18 augusti.

Ärendet

Författarna till skrivelsen uttrycker en oro över att många ensamkommande barn har placerats i andra kommuner än stadens stadsdelsnämnder. Skrivelsen har sin utgångspunkt från Kommunförbundet Stockholms läns (KSLs) lägesbeskrivning av barn som anvisats till Stockholms län under år 2015, som presenterades i början av 2016. I skrivelsen framhålls att det är den placerande kommunen som har ansvaret för att följa upp hur det går för barnen. Fler placeringar i andra kommuner gör att uppföljningen blir svårare, menar författarna. Samtidigt är flera ensamkommande barn från andra kommuner placerade i Stockholm stad. Författarna vill ha svar på nedanstående frågor:

1. Vet stadsdelsnämnderna om var de har placerat ensamkommande barn?
2. Hur verkar förvaltningen för att minska antalet ensamkommande barn som placeras utanför kommunen? Skulle det vara möjligt att verka för att överlåta ansvaret för utomkommunalt placerade barn på mottagande kommun, och samtidigt ta över ansvaret för de barn den kommunen placerat i Stockholm?

Förvaltningens synpunkter och förslag

Vet stadsdelsnämnderna var barnen är placerade?
Stockholms stad tog under 2015 emot 5 377 så kallade ankomstbarn, de flesta under hösten 2015. Situationen under sensommaren och hösten år 2015 var exceptionell.

Under denna period var det primära för stadens socialtjänst att så snabbt som möjligt ordna ett boende till alla barn som kom. Ankomstbarnen blev placerade i ankomstboenden som socialförvaltningen startade. Samtidigt anvisades 2 143 ensamkommande barn från Migrationsverket till staden, av dessa kom också merparten under hösten. Stadens socialtjänst skulle då erbjuda barnen boende på asylboende, familjehem eller jourhem. Samtliga barn som anvisas till staden utreds och beslut fattas om placeringen, vilket innebär att stadsdelsförvaltningarna vet var barnen är. Med anledning av det stora antalet ensamkommande flyktingbarn som togs emot, genomförde Kommunförbundet Stockholms län (KSL) i början av år 2016 en enkätundersökning bland länets kommuner. Frågor ställdes bland annat om hur många barn som kommunerna hade tagit emot under år 2015, vilka placeringsformer som använts och var barnet placerats geografiskt. Stockholms stads stadsdelsförvaltningar rapporterade att av de placeringar som genomfördes av ensamkommande barn under år 2015 var:

ca 45 % placerade i Stockholms stad
ca 35 % placerade i annan länskommun
ca 20 % placerade utanför länet (oftast i Uppsala län)

Den vanligaste boendeformen var placering i jourhem. Stockholms stads ambition var och är att placeringarna ska göras inom staden, men som situationen var under 2015 så fungerade inte det i praktiken, eftersom så många barn togs emot. Förvaltningen anser att närhetsprincipen huvudinriktning ska gälla alla barn och unga som är aktuella för dygnetruntvård inom socialtjänsten.

Under vintern och våren 2016 har ett omfattande arbete pågått med uppföljningar som inneburit att flera av de ensamkommande barnen som anvisades under 2015 fått nya placeringar. Vid en jourhemsplacering placeras barnen tillfälligt i jourhemmet.

Inför en placering görs en individuell bedömning som grundar sig på vad som är bäst för barnet, utifrån aktuell behovsbild. Flera av de barn som har placerats utanför stadens geografiska gränser har under våren placerats om till lediga platser på stadens asylboenden för ensamkommande barn eller till godkända jourhem eller familjehem inom staden.

Förvaltningens bedömning är att stadsdelsnämnderna vet var barnen är placerade.

Hur verkar förvaltningen för att minska antalet ensamkommande barn som placeras utanför kommunen?
Går det att "byta" barn mellan kommuner?

Enligt bestämmelserna i 2 a kap. 10 § Socialtjänstlagen (SoL) kan en kommun som anser att ett ärende ska flyttas över, begära det hos den andra kommunen. Ärendet ska då flyttas över om den som berörs av ärendet har *starkast anknytning* till den andra kommunen och det med hänsyn till *den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt* framstår som lämpligt.

Frågan om när det är lämpligt att flytta över ett placeringsärende till en annan kommun kan i vissa fall vara komplicerad att ta ställning till då många olika faktorer spelar in. Utgångspunkten är att det alltid måste ske en individuell bedömning utifrån kriterierna i 2 a kap. 10 § andra stycket SoL. Enligt bestämmelserna i 1 kap. § 2 SoL ska dessutom vad som är bäst för barnet vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Kriteriet "starkast anknytning" innebär normalt att den enskilde ska anses ha starkast anknytning till den kommun där han eller hon är eller borde ha varit folkbokförd. "Den enskildes önskemål" ska tillmätas stor betydelse. Vid överflyttning av ett barn under 18 år, ska hänsyn tas både till vårdnadshavaren eller dennes ställföreträdare och barnets inställning i förhållande till individens ålder och mognad, 11 kap. 10 § första stycket SoL.

För att möjligheten att överflytta ett ärende inte ska motverka huvudprincipen om vistelsekommunens primära ansvar för stöd och hjälp, krävs viss "varaktighet av det aktuella hjälpbehovet". En samlad individuell bedömning ska alltid göras av i vilken kommun barnets behov bäst kan tillgodoses, utifrån ovanstående angivna bedömningskriterier, principer och bestämmelser i SoL. Något "byte" av barn mellan kommuner går inte att göra på ett enkelt sätt. Förvaltningens sammanfattande bedömning är att det är relativt ovanligt att ansvaret för ärenden flyttas mellan kommuner enligt ovanstående bestämmelser. Den situation som rådde under hösten 2015 var ytterst speciell. Den princip som förvaltningen anser ska gälla vid all dygnetruntvård av barn och unga är närhetsprincipen.

Förvaltningen har under hösten och våren inriktat sig på att stödja stadsdelsförvaltningarna i prioriteringar och strukturer samt med tolkningar av gällande bestämmelser. Förvaltningens enhet som ansvarar för stadens HVB-boenden för ensamkommande barn har arbetat med att starta upp fler boendeplatser, enheten som arbetar

med jourhems- och familjehemsrekrytering har bland annat bistått stadsdelsförvaltningarna i arbetet med familjehemsutredningar.

I slutet av juni 2016 inkom promemorian ”Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn” (Ds 2016:21) för yttrande till Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till 12 augusti 2016 och handläggningen sköts av Stadsledningskontoret. Enligt förslaget ska en kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn endast få placera barnet i ett boende i en annan kommun om kommunerna har ingått en särskild överenskommelse. Förändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2017.

Förvaltningen föreslår att Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

Bilaga

1. Skrivelse: Placering av ensamkommande barn i andra kommuner